

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Landelijke Armoedecoalitie

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2020-0000045513

Datum

Betreft oproep "Beperk financiële gevolgen coronavirus voor
kwetsbare mensen"

Geachte mevrouw/heer,

De Landelijke Armoedecoalitie, waarbij vele partijen zich hebben aangesloten, heeft op 17 maart jl. een oproep gedaan aan het kabinet, gemeenten, woningcorporaties, commerciële verhuurders, zorgverzekeraars en het veld van schuldhulp en incasso om een coulante houding aan te nemen en rekening te houden met de uitzonderlijke situatie waarin we ons als samenleving bevinden en kwetsbare mensen die hierdoor worden geraakt in het bijzonder.

Het kabinet neemt uw signaal uiterst serieus. De gevolgen van het coronavirus treffen ons allemaal, maar we moeten ervoor zorgen dat mensen die het financieel moeilijk hebben niet, als gevolg van de corona uitbraak, nog verder in de (financiële) problemen terechtkomen. Dat vraagt aandacht voor de meest kwetsbaren in onze samenleving en adequaat handelen als dat noodzakelijk is. Dit is ook in lijn met de bredere motie van het lid Hijink c.s. waarin de regering wordt gevraagd om de gevolgen van corona voor de meest kwetsbaren nauwlettend in de gaten te houden en specifieke aandacht te hebben voor onder andere huurders en huiseigenaren en gevolgen van eventuele betalingsproblemen.

Hieronder reageer ik eerst in algemene zin op de oproep van uw coalitie. Daarna ga ik zo veel mogelijk in op de afzonderlijke punten.

Oproep om financiële gevolgen te beperken

Door de uitbraak van het coronavirus en de gevolgen hiervan voor o.a. de werkgelegenheid kunnen mensen acuut in ernstige financiële problemen terechtkomen, waardoor zij rekeningen niet meer kunnen betalen. Het kabinet treft daarom maatregelen om mensen die het treft van een inkomen te voorzien. Het is ook in die gevallen belangrijk dat mensen in geval van (dreigende) ernstige financiële problemen tijdig het gesprek aan gaan met hun schuldeisers dan wel tijdig hulp zoeken. Ik reken hierbij ook op de bijdrage die leden van uw armoedecoalitie hieraan kunnen leveren.

Een zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso, met oog voor de omstandigheden waarin iemand verkeert, moet nu meer dan ooit het uitgangspunt zijn voor incasserende partijen. Daarmee kan verergering van problemen in deze toch al moeilijke tijd worden voorkomen.

Alle betrokken partijen, waaronder (overheids)schuldeisers, gerechtsdeurwaarders en overige incassodienstverleners, hebben een verantwoordelijkheid om te voorkomen dat mensen meer dan nodig in de financiële problemen raken. Tegelijkertijd zijn er mensen en bedrijven die wachten op hun geld. Het is belangrijk beide posities in ogenschouw te hebben en te houden. Genoemde partijen kunnen rekening houden met de financieel kwetsbare mensen door bij het incasseren rekening te houden met de bijzondere en individuele omstandigheden. Zij kunnen ruimhartig omgaan met het treffen van betalingsregelingen – en indien nodig even een pas op de plaats maken – en terughoudend omgaan met de inzet van dwangmaatregelen. Het kabinet roept alle betrokken partijen op om zich coulant op te stellen en begrip en bereidheid te tonen om in deze moeilijke periode gezamenlijk tot een oplossing komen.

Directie Participatie & Decentrale Voorzieningen
Afdeling Generieke
Participatievoorzieningen

Datum
19-03-2020

Onze referentie
2020-0000045513

Voorstellen oproep Landelijke armoedecoalitie

Voordat ik in ga op de verschillende voorstellen wil ik mijn waardering uitspreken voor de gezamenlijke inzet van partijen verenigd in uw Landelijke armoedecoalitie om met voorstellen te komen die financieel kwetsbare mensen moeten beschermen. Het kabinet heeft inmiddels een noodpakket banen en economie gepresenteerd.¹ Deze maatregelen moeten er onder andere voor zorgen dat mensen over een inkomen beschikken, zodat zij zo veel mogelijk in hun levensbehoeften kunnen blijven voorzien, waaronder begrepen huur, gas, elektriciteit en water.

Gelukkig zijn er ook nu al regelingen die er op gericht zijn om mensen te beschermen. In aanvulling hierop zijn de verschillende departementen in gesprek met de betrokken partijen om te kijken of nog verdere stappen noodzakelijk zijn. Ik constateer bij alle partijen een bereidwillige en constructieve houding om in deze bijzondere situatie waarin we verkeren naar oplossingen te zoeken en zo nodig verdergaande stappen te zetten. Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) brengt vanwege de coronacrisis een speciale editie van de Nibud Geldkrant uit: de Geldkrant special Minder inkomen. Met de krant wil het Nibud handvatten bieden aan mensen die als gevolg van het coronavirus met een (sterke) daling van hun inkomen hebben te maken.

Voorstellen armoedecoalitie ten aanzien van dwanginvordering, opleggen van verhogingen en boetes

Het past in de maatschappelijke verantwoordelijkheid van partijen dat executiemaatregelen als gerechtelijke ontruiming, afsluitingen van gas, water en energie, en beslag op inboedel zo veel mogelijk en in overleg met opdrachtgevers worden uitgesteld. Overigens blijkt uit de contacten met het veld dat partijen zich hiervan uitermate bewust zijn en zich coöperatief opstellen. Daarbij is ook oog voor de moeilijke situatie waarin gerechtsdeurwaarders en overige incassodienstverleners zelf komen te verkeren. Geborgd dient ook te worden dat zij de komende tijd hun werkzaamheden goed kunnen blijven uitvoeren.

Het huidige beleid van de grote uitvoeringsorganisaties van de Rijksoverheid biedt mogelijkheden om rekening te houden met persoonlijke omstandigheden van mensen. Dit beleid zal, zo nodig, ruimhartig worden toegepast als sprake is van omstandigheden die voortkomen uit de effecten van het coronavirus.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/17/Kamerbrief-over-noodpakket-banen-en-economie>

Aan de gerechtsdeurwaarders is ook gevraagd om rekening te houden met deze omstandigheden en zo veel mogelijk te proberen de vordering op minnelijke wijze te incasseren. Hiermee kan beslag worden voorkomen.

De Manifestpartijen hebben aangegeven zich aan bovenstaande werkwijze te committeren.

Directie Participatie & Decentrale Voorzieningen
Afdeling Generieke
Participatievoorzieningen

Datum
19-03-2020

Onze referentie
2020-0000045513

Wat betreft het innen van boetes bij overtredingen van de wet kunnen verhogingen en andere extra kosten met het treffen van betalingsregelingen worden voorkomen. Als iemand aan het CJIB meldt dat hij zijn boete niet kan betalen, dan is maatwerk mogelijk en kan de betaling tijdelijk worden aangepast of uitgesteld worden. Dit biedt soelaas voor mensen die hun boetes nu niet kunnen betalen. Op het moment dat tijdig een betalingsregeling is getroffen zijn, zoals gezegd, verhogingen niet meer aan de orde. Als men een lopende betalingsregeling niet kan nakomen in deze periode, dan stelt het CJIB zich coulant op.

Voorstellen armoedecoalitie ten aanzien van woninguitzettingen en afsluitingen van voorzieningen

De armoedecoalitie voorziet dat indirect door het coronavirus meer Nederlanders het risico lopen op huisuitzetting door schulden en afsluiting van energie, drinkwater en telecom door betalingsachterstanden. Het kabinet onderkent dit risico en zorgt ervoor dat mensen voldoende inkomen houden, zodat zij zo veel mogelijk aan hun financiële verplichtingen kunnen voldoen.

Gelukkig zijn er al wettelijke regels die mensen beschermen tegen afsluiting van voorzieningen en huisuitzetting. Zo worden afnemers die omwille van hun gezondheid afhankelijk zijn van de levering van elektriciteit of gas en afnemers die in schuldhulpverlening zitten, in beginsel niet afgesloten. Het afsluiten van drinkwater is aan hele strenge eisen gebonden. En mensen kunnen niet zomaar hun huis uitgezet worden. Dat kan alleen door tussenkomst van de rechter. Er bestaan ook vrijwillige afspraken: met de grote telecomeaanbieders is afgesproken dat telefonie en internet bij huishoudens met betalingsachterstanden die schuldhulpverlening krijgen, niet wordt beëindigd.

Gelet op de ernst van de huidige situatie hebben de cruciale vaste lasten leveranciers aangegeven coulant te willen zijn. In het kader van bestrijding van het virus heeft de drinkwatersector besloten dat geen klanten worden afgesloten van drinkwater en dat afgesloten klanten op verzoek weer aangesloten worden op het drinkwaternet. Een voorwaarde hierbij is dat de veiligheid van de medewerkers van de drinkwaterbedrijven is geborgd. De grote telecomeaanbieders zijn bereid om gedurende de coronacrisis coulant te zijn in het afsluiten van de telecommunicatiediensten in geval van wanbetaling en maken hierover nadere afspraken. Netbeheerders hebben ook aangegeven geen afsluitingen wegens betalingsachterstanden uit te voeren. Alleen in gevallen van fraude of misbruik kan worden afgesloten. De energieleveranciers zullen bij betalingsproblemen met begrip voor de situatie in gesprek gaan om individuele afspraken te maken. Hierbij kijken energieleveranciers altijd of het mogelijk is om bijvoorbeeld tijdelijk de incassodatum of het maandbedrag aan te passen, of een betalingsregeling op te zetten met desbetreffende afnemer.

Door de coronacrisis moet niemand op straat belanden. Het kabinet heeft daarom met verhuurdersorganisaties en brancheverenigingen (Aedes, Vastgoed Belang, IVBN, Kences, VLBN, de Woonbond en LSVb) afgesproken gedurende de

crisisperiode geen huisuitzettingen te doen, tenzij er evidente redenen zijn, zoals criminele activiteiten of extreme overlast. Voor huurders die door de coronacrisis de maandelijkse huur niet kunnen betalen, spannen verhuurders zich in om maatwerk te leveren. Het kabinet zal het daarnaast via spoedwetgeving mogelijk maken dat tijdelijke huurcontracten kunnen worden verlengd voor een tijdelijke periode tijdens deze crisis. Huiseigenaren die ondanks de steunmaatregelen van het kabinet niet langer de financiële ruimte hebben om hun hypotheeklasten te dragen, wordt geadviseerd in contact te treden met hun kredietverstrekker. Kredietverstrekkers kunnen dan met de consument zoeken naar een passende oplossing.

Directie Participatie & Decentrale Voorzieningen
Afdeling Generieke Participatievoorzieningen

Datum
19-03-2020

Onze referentie
2020-0000045513

Voorstel van de armoede coalitie ten aanzien van kredietverstrekking

Ook de banken voelen zich in deze tijd verantwoordelijk voor hun klant en hebben maatregelen aangekondigd om consumenten en ondernemers zo goed mogelijk door deze moeilijke periode te helpen. Zo worden consumenten die door de crisis geraakt zijn in hun inkomsten, en niet de financiële ruimte hebben om de hypotheeklasten te dragen, aangeraden om in contact te treden met de bank, die maatwerk kan bieden om zo tot een passende oplossing te komen. Meer in algemene zin kan ik opmerken dat het kabinet maatregelen treft om ervoor te zorgen dat mensen over voldoende inkomen beschikken. Dat geldt ook voor zelfstandigen die hun inkomsten in deze coronacrisis zien wegvallen (zie ook hieronder).

Voorstellen armoedecoalitie ten aanzien van aanvragen van bijstand en werkloosheidsuitkeringen ruimhartig toekennen zonder te veel administratieve eisen

Het kabinet zet in op het opvangen van de economische crisis buiten de WW om. Door de Noodmaatregel Overbrugging voor Werkbehoud (NOW) kunnen werkgevers hun werknemers in dienst houden, terwijl de overheid 90% van de loonkosten betaalt. De administratieve eisen voor de NOW zijn beperkt.

Voor degenen die toch een beroep op bijstand moeten doen wordt samen met VNG en Divosa gekeken naar de mogelijkheden om de aanvraagprocedure van bijstand zo snel mogelijk te laten verlopen zodat voorkomen wordt dat mensen zonder middelen van bestaan komen te zitten.

Voorstel armoedecoalitie om het BBZ ruimhartig open te stellen voor alle zelfstandigen

In de brief aan de Tweede Kamer van 17 maart jl. zijn maatregelen aangekondigd om zelfstandigen tijdelijk extra te ondersteunen. Veel zelfstandigen derven door de maatregelen om het coronavirus te beteugelen noodgedwongen inkomsten. Het kabinet wil ook deze groep ondersteunen, zodat zij daarna hun bedrijf kunnen voortzetten. Het kabinet komt daarom met een tijdelijke voorziening voor drie maanden die zo snel mogelijk ingaat. Zelfstandige ondernemers met financiële problemen kunnen een beroep doen op deze voorziening, die uitgevoerd wordt door gemeenten. Ondersteuning kan worden aangevraagd in de vorm van een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en/of voor bedrijfskapitaal. De uitkering voor levensonderhoud vult het inkomen aan tot het sociaal minimum. Op een lening voor bedrijfskapitaal kan een beroep worden gedaan om liquiditeitsproblemen op te lossen.

Voor een nadere toelichting verwijs ik u naar de hiervoor genoemde brief. Met de hoogste urgentie wordt gewerkt aan nadere uitwerking en implementatie van de maatregelen.

Voorstel van de armoedecoalitie om mensen op en rond het sociaal minimum uit te zonderen van het eigen risico zorgverzekering

Het ministerie van VWS heeft contact gezocht met Zorgverzekeraars Nederland en het belang onderstreept in deze situatie van een flexibele houding ten opzichte van het betalen van het eigen risico. Zij konden zich hier volledig in vinden en gaven aan reeds maatwerk aan te bieden, waarbij zij rekening houden met de (veranderde) situatie van de verzekerde. Het is voor het maken van maatwerkafspraken wel van belang dat verzekerden zelf contact opnemen met hun zorgverzekeraar.

Directie Participatie & Decentrale Voorzieningen

Afdeling Generieke
Participatievoorzieningen

Datum

19-03-2020

Onze referentie

2020-0000045513

Tot slot

Uw aandacht en inzet om de gevolgen van het coronavirus voor financieel kwetsbare mensen te beperken wordt zeer gewaardeerd. Laten we samen de vinger aan de pols houden en ons inzetten om de problemen van deze mensen niet verder te laten oplopen.

Hoogachtend,
de Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

T. van Ark